Prima instanţă: Judecătoria Chișinău (sediul central), judecător Guțan Vitalie
Dosarul nr. 2ai-99/24
2-21038016-02-2ai-20022024

D E C I Z I E

23 aprilie 2024 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componenţa sa:
Preşedintele ședinței, judecător Clim Eugeniu
Judecătorii Iorgov Steliana
Cojocaru Olga

examinând cererea de apel declarată de către Serviciul Fiscal de Stat,

în cauza civilă la cererea creditorului Serviciul Fiscal de Stat privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului SRL ”Consultalfa” în persoana pârâtului Ciumacenco Leonid,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 30 ianuarie 2024, prin care cererea a fost respinsă,

c o n s t a t ă:

La data de 18 mai 2022, creditorul Serviciul Fiscal de Stat s-a adresat cu cerere privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului SRL ”Consultalfa”, în persoana pârâtului Ciumacenco Leonid.

În motivarea cererii menționează că, prin hotărarea Judecătoriei Chişinău (sediul Central) nr. 2i-121/21 din 29 iunie 2021, la cererea creditorului Serviciului Fiscal de Stat a fost intentat procesul de insolvabilitate cu iniţierea procedurii simplificate a falimentului în privinţa debitorului SRL ”Consultalfa”, c/f 1008600058242, cu sediul în mun. Chişinău, str. Sarmizegetusa, 92, of. 417, iar în calitate de lichidator a fost desemnat administratorul autorizat Iovu Oleg, deţinătorul autorizaţiei nr. 16 din 14.01.15.

A menționat că, în cadrul şedinţei de validare a creanţelor a fost recunoscut ca creditor chirografar al debitorului cu creanţa validată în sumă totală de 2 271 411,22 lei, inclusiv: - creanţa chirografară de rangul III (plăţi de bază) - 822 109,40 lei; - creanţa chirografară de rangul VI (majorări de intarziere şi amenzi) - 1 449 301,82 lei.

A explicat că, obligaţiile fiscale menţioate s-au format în baza dărilor de seamă fiscale prezentate de debitor în cadrul activităţii sale, pentru perioada fiscală 2018-2019, cât şi în temeiul deciziei asupra cazului de încălcare a legislaţiei fiscale nr. 555/3 din 25.02.2011 şi nr. 01-12/2-189 din 28.07.2010.

A indicat că, în cadrul procesului de insolvabilitate intentat faţă de întreprinderea insolvabilă SRL ”Consultalfa”, adminisratorul Ciumacenco Leonid nu a avut obiecţii împotriva cuantumului creanţelor validate ale creditorilor.

A opinat că, având în vedere că debitorul SRL ”Consultalfa” nu dispune de careva bunuri imobile, iar pe conturile bancare lipsesc mijloacele financiare, constată că unica modalitate de stingere a creanţelor validate este atragerea la răspundere subisidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului, prin prisma prevederilor art. 247 şi 248 din Legea insolvabilităţii nr. 149 din 29.06.2012. Potrivit Extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice, deţinut de Agenţia Servicii Publice, funcţia de administrator şi unic asociat al SRL ”Consultalfa” o deţine dl Ciumacenco Leonid, cu cota de participare 100 % din capitalul social.

A menționat că, unul din temeiurile ce ar proba temeinicia cererii privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ar constitui acţiunile prevăzute de art. 248 alin. (1), lit. e) a Legii insolvabilităţii, şi anume ţinerea unei contabilităţi contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire şi a ştampilei.

A indicat că, în temeiul deciziei privind iniţierea controlului fiscal nr. 3402 din 24.01.2011, a fost efectuat un control fiscal la faţa locului prin metoda verificării totale la SRL ”Consultalfa” privind respectarea legislaţiei fiscale pentru perioada de activitate 01.12.2008 - 30.11.2010.

Urmare a controlului fiscal efectuat, a fost întocmit actul de control nr. 5- 645325/106, prelungit pe exemplarul nr. 3-487076/106 din 28.01.2011, în rezultatul căruia au fost constatate încălcări ale legislaţiei fiscale şi calculate obligaţii suplimentare faţă de buget, în acest sens, comunică că potrivit deciziei de încălcare a legislaţiei nr. 555/3 din 25.02.2011, au fost calculate obligaţii fiscale faţă de buget în sumă totală de 1 203 866 lei.

A evidențiat că prin decizia menţionată supra, s-a decis încasarea la buget a taxei pe valoarea adăugată în sumă de 821 748 lei şi a majorării de întârziere (penalitate) în sumă de 54 394 lei, pentru neplata în termen a TVA. Totodată, prin decizia menţionată s-a decis încasarea la buget a amenzii în sumă de: - 246 524 lei pentru diminuarea taxei pe valoarea adăugată, - 5 000 lei pentru prezentarea la organul fiscal a dării de seamă pentru perioada fiscală 2009 a declaraţiilor privind TVA pentru prioada fiscală 2010; întocmirea eronată a facturilor fiscale, şi anume: neindicarea numărului şi data foii de parcurs la transportarea mărfurilor. Facturile de expediţie fiind scrise cu data anterior primirii lor; - 75 600 lei amendă pentru neprezentarea facturii fiscale cumpărătorului la momentul efectuării livrării impozabile; - 600 lei pentru diminuarea venitului impozabil.

A menționat că, cele enunţate supra, adeveresc aplicabilitatea prevederilor art. 248 alin. (1), lit. e) din Legea insolvabilităţii nr. 149 din 29.06.2012, pentru atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere a debitorului SRL ”Consultalfa”, în persoana administratorului/fondatorului Ciumacenco Leonid, şi anume pentru ţinerea unei contabilităţi contrare prevederilor legii.

A relatat că, acţiunea de ţinere a contabilităţii contrar legii și toate încălcările fiscale admise de contribuabil, au fost constatate şi descrise în actul de control nr.5-645325 din 28.01.2011. Decizia asupra cazului de încălcare a legislaţiei nr. 555/3 din 25.02.2011, nu a fost contestată de către debitor, iar în temeiul art. 11, lit. j) din Codul de executare, hotărârile (deciziile) cu privire la aplicarea de sancţiuni eliberate de autorităţile publice şi/sau de alte instituţii abilitate prin lege cu funcţii de reglementare şi de control sunt documente executorii şi se execută conform normelor stabilite de cod. Respectiv, ţinerea unei contabilităţi contrare legii de către debitor, prin reflectarea datelor enorate în contabilitate a generat calcularea obligaţiilor fiscale faţă de buget şi respectiv sancţiuni pentru neachitarea acestora, mărind considerabil sarcina fiscală, iar în consecinţă accentuând imposibilitatea onorării obligaţiilor de plată, fapt probat prin existenţa datoriei faţă de buget.

Prin urmare, reieşind din normele citate supra, încălcările fiscale au fost săvârşite de pârât şi vinovăţia atribuindu-se în exclusivitate acestuia. Restanţele întreprinderii insolvabile au apărut în perioada când administratorul şi fondatorul SRL ”Consultalfa”, Ciumacenco Leonid avea dreptul de a gestiona întreprinderea insolvabilă, acţiunile care au cauzat apariţia stării de insolvabilitate a întreprinderii.

A susținut că un alt temei care probează temeinicia cererii privind atragerea la răspundere subsidiară, constituie acțiunile prevăzute de art. 248 alin. (1), lit. h) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29.06.2012, determinate prin nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14.

A declarat că, este evident că incapacitatea de plată a întreprinderii s-a materializat prin incapacitatea de a-şi onora obligaţiile precuniare faţă de creditori de către membrii organelor de conducere, în persoana administratorului Ciumacenco Leonid, şi totodată, obligat prin lege în asemenea circumstanţe, să depună în termenul legal cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate, fapt însă ignorat de către acesta.

Astfel, de către Serviciul Fiscal de Stat în perioada anilor 2011-2020 au fost efectuate măsuri de executare silită conform art. 194 alin. (1) din Codul fiscal. În scopul asigurării încasării restanţei şi aplicării măsurilor de asigurare silită, de către Serviciul Fiscal de Stat a fost emise hotărârile cu privire la executarea silită a obligaţiei fiscale a contribuabilului seria AH nr. 0101432 din 04.07.2011, seria AH nr. 0105898 din 08.10.2012 şi seria AH nr. 0144161 din 25.05.2015, care nu au fost contestate de către debitor.

Totodată a menționat că hotărârea seria AH nr. 0105898 din 08.10.2012 a fost expediată pentru executare executorului judecătoresc Lanciu Dinu, fiind astfel intentată procedura de executare nr.016s-28r/15. La data de 29.12.2015, prin încheierea nr.016s-28r/15, executorul judecătoresc Lanciu Dinu a restituit documentul executoriu, emis de SFS seria AH nr. 0105898 din 08.10.2012, în temeiul art. 86 alin. (1), lit. b) şi d) din Codul de executare, din lipsa bunurilor mobile şi imobile ce pot fi urmărite.

A comunicat că de la stabilirea obligaţiei fiscale, ca urmare a prezentării dărilor de seamă fiscale de către debitor, conform termenilor stabiliţi de către legislaţia fiscală, cât şi neexecutarea deciziei de încălcare nr.555/3 din 25.02.2011 a condiţionat creşterea zilnică a majorărilor de întârziere. Toate acţunile conducerii SRL ”Consultalfa” pot fi calificate ca gestionare incompetentă care a prejudiciat debitorul şi a adus societatea în stare de incapacitate de plată intenţionat.

A relatat că administratorul întreprinderii, Ciumacenco Leonid cunoscând dificultăţile financiare ale societăţii, incapacitatea de plată şi creşterea pasivului societăţii, nu a întreprins măsurile prevăzute la alin. (1), lit. e) şi lit. h) a art. 248 al Legii insolvabilităţii, astfel fiind direct responsabil de aducerea în stare de insolvabilitate a întreprinderii, urmând să fie atras la răspundere subsidiară.

A solicitat admiterea cererii, atragerea la răspundere patrimonială subsidiară a membrul organului de conducere al debitorului SRL ”Consultalfa” în persoana fondatorului şi administratorului statutar Ciumacenco Leonid, încasarea de la Ciumacenco Leonid în contul masei debitoare a debitorului insolvabil a creanţei validate şi nestinse a Serviciului Fiscal de Stat în sumă totală de 2 271 411,22 lei.

La data de 26 octombrie 2023, avocatul Rusu Eugeniu în interesele pârâtului Ciumacenco Leonid a depus referință la cererea de tragere la răspundere subsidiară, prin care a solicitat respingerea acțiunii, or, aceasta este una neîntemeiată, formală, fiind depusă fără demonstrarea condițiilor/componentelor prevăzute de lege pentru survenirea răspunderii delictuale.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 30 ianuarie 2024, s-a respins ca neîntemeiată cererea creditorului Serviciul Fiscal de Stat privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului SRL ”Consultalfa” în persoana pârâtului Ciumacenco Leonid.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 06 februarie 2024, Serviciul Fiscal de Stat a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 30 ianuarie 2024.

Ulterior, la data de 07 martie 2024, Serviciul Fiscal de Stat a depus apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 30 ianuarie 2024, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii şi emiterea unei hotărâri prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Serviciul Fiscal de Stat privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului SRL ’’Consultalfa” în persoana lui Ciumacenco Leonid să fie admisă integral.

În motivarea cererii de apel, Serviciul Fiscal de Stat a reiterat argumentele de fapt și de drept expuse în cererea privind atragerea la răspundere subsidiară.

Suplimentar a indicat că, nu poate fi reţinut argumentul instanţei de insolvabilitate precum că termenul de 2 ani reglementat de art.248 alin.(5) din Legea insolvabilităţii este prevăzut pentru calculul limitelor temporale în care au fost comise acţiunile enumerate la alin. (1) al art. 248 anterior intentării procesului de insolvabilitate.

Notează că la caz, procesul de insolvabilitate faţă de debitorul SRL ’’Consultalfa” a fost intentat prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Central din 29.06.2021 şi, respectiv, acţiunile culpabile ale lui Ciumacenco Leonid care antrenează răspunderea subsidiară urmau a fi comise în perioada anterioară intentării insolvabilităţii de 2 ani, adică începând cu 29.06.2019 şi până la 29.06.2021. Consideră apelantul, că o astfel de interpretare a normei citate este contrară prevederilor legii.

Opinează că interpretarea oferită de instanţă precum termenul de 2 ani reglementat de aceeaşi normă prevăzut pentru calculul limitelor temporale în care au fost comise acţiunile enumerate la alin. (1) al art. 248 din Legea insolvabilităţii, este eronată şi lipsită de temei juridic, or cererea privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere este o acţiune ce rezultă însăşi din intentarea procesului de insolvabilitate, iar comiterea acţiunilor prevăzute la alin. (1) al art. 248 din legea precitată poate fi demonstrată doar după efectuarea unei analize complexe a activităţii debitorului după intentarea procesului de insolvabilitate.

Subsecvent, acţiunile săvârşite de pârâtul Ciumacenco Leonid se încadrează în prevederile art. 248 al Legii insolvabilităţii, or, legiuitorul nu a stabilit careva limite temporare pentru săvârşirea acţiunilor prevăzute la alin. (1), ci doar prescrierea dreptului la acţiunile după expirarea termenelor prevăzute. Considerăm, că alegaţiile instanţei de insolvabilitate, cu privire la faptul, că nu au fost prezentate rapoartele de activitate ale lichidatorului pentru a putea analiza dacă ultimul a stabilit cauzele şi împrejurările care au condus la insolvabilitate, persoanele cărora le-ar putea fi imputate şi premisele angajării răspunderii acestora, nu pot fi reţinute, or, în conformitate cu art.67 alin.(1) din Legea insolvabilităţii, administratorul/lichidatorul îşi exercită atribuţiile sub supravegherea instanţei de insolvabilitate care examinează cauza de insolvabilitate.

Totodată, apreciază critic concluzia instanţei de fond, precum că nu a fost probată legătura de cauzalitate între acţiunile/inacţiunile pârâtului şi urmările provocate, or, la caz sunt întrunite cumulativ condiţiile atragerii la răspundere subsidiară patrimonială a membrului organului de

conducere a debitorului SRL „Consultalfa”, întrucât au fost comise fapte ilicite, există prejudiciu, există legătura de cauzalitate între faptele ilicite şi prejudiciu.

Suplimentar a menționat, că potrivit art. 181 Cod fiscal, persoana cu funcţie de răspundere responsabilă de stingerea obligaţiei fiscale a contribuabilului este conducătorul lui sau o altă persoană a acestuia care, în virtutea obligaţiilor de serviciu, era/este obligată să stingă obligaţia fiscală în modul şi în termenele stabilite. în cazul în care contribuabilul nu are persoană cu funcţie de răspundere, responsabil de stingerea obligaţiei fiscale este el însuşi. Persoana cu funcţie de răspundere este responsabilă de toate obligaţiile fiscale ale contribuabilului, indiferent de data apariţiei lor.

Susține apelantul că instanţa de insolvabilitate la emiterea hotărârii nr. 2i-121-l/21 din 30.01.2024 a examinat superficial materialele cauzei, interpretând eronat prevederile legii, fapt care constituie temei de casare a acesteia.

La data de 18 aprilie 2024, Ciumacenco Leonid, reprezentată de avocatul Rusu Eugeni, a depus referință asupra cererii de apel, prin care a solicitat să fie respins apelul și menținută hotărârea primei instanțe.

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel şi a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră apelul neîntemeiat şi care urmează a fi respins, din următoarele motive.

Potrivit art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității, procesul de insolvabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă şi cu cele ale prezentei legi.

Conform art. 8 alin. (6) din Legea insolvabilității, cererile de apel se examinează în procedură scrisă, în termen de până la 60 de zile de la data intentării procedurii de apel, în condiţiile examinării cauzei în primă instanţă. Instanţa de apel poate dispune citarea participanţilor la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar. Cererile de apel şi de recurs se examinează în modul prevăzut de Codul de procedură civilă, cu excepţiile stabilite în prezenta lege.

Potrivit art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

În corespundere cu art. 373 alin. (1) -(3) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.

Colegiul judiciar verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe în raport cu prevederile art. 238-241 din Codul de procedură civilă constată că, dispoziţiile procedurale sus-invocate au fost respectate în tot, astfel instanţa de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părţi, a constatat şi elucidate pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, concluziile instanţei de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect.

Din materialul probator rezultă că, la data de 18 mai 2022, creditorul Serviciul Fiscal de Stat s-a adresat cu cerere privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului SRL ”Consultalfa” în persoana pârâtului Ciumacenco Leonid.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 30 ianuarie 2024, s-a respins ca neîntemeiată cererea creditorului Serviciul Fiscal de Stat privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului SRL ”Consultalfa” în persoana pârâtului Ciumacenco Leonid.

Colegiul judiciar apreciază ca fiind corectă soluția instanței de insolvabilitate cu privire la netemeinicia cererii depuse de către Serviciul Fiscal de Stat privind atragerea la răspundere subsidiară a membrului organelor de conducere ale debitorului insolvabil SRL ”Consultalfa”, în persoana administratorului statutar Ciumacenco Leonid.

Potrivit art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității, la cererea administratorului insolvabilităţii/lichidatorului, a comitetului creditorilor sau a oricărui creditor care are interes legitim, instanţa de insolvabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvabil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere şi/sau de supraveghere, precum şi de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvabilitatea prin una dintre următoarele acţiuni:

a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal;

b) desfăşurarea unei activităţi comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului;

c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului şi/sau deturnarea (ascunderea) unei părţi din activul debitorului;

d) procurarea de fonduri pentru debitor la preţuri exagerate;

e) ţinerea unei contabilităţi fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire;

f) dispunerea continuării unei activităţi a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată;

g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăţilor, de a se plăti cu preferinţă unui creditor în dauna celorlalţi creditori;

h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art.14;

i) comiterea cu intenţie a altor fapte care au cauzat insolvabilitatea debitorului.

Astfel, existența a cel puțin uneia dintre aceste condiții speciale, menționate la art. 248 alin. (1), lit. a) -i) din Legea insolvabilității, alături de condițiile generale ale răspunderii civile menționate mai sus, generează un raport juridic civil de natură delictuală, care se caracterizează sub aspectul conținutului său, în dreptul administratorului insolvabilității/lichidatorului de a pretinde de la membrii organelor de conducere a debitorului insolvabil precum și de la orice altă persoană să suporte o parte din datoriile debitorului insolvabil, dacă aceștia au cauzat insolvabilitatea debitorului prin una dintre acțiunile prevăzute de art. 248, alin. (1), lit. a)-i) din Legea insolvabilității.

Totodată, se reține că, pe lângă aceste condiții generale și speciale ale răspunderii civile delictuale și cumulativ cu acestea, pentru angajarea răspunderii subsidiare a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil, este necesar ca aceste persoane să fi deținut calitatea de membru al organelor de conducere a debitorului insolvabil în sensul specificat la art. 247 alin. (1) din Legea insolvabilității la data intentării procesului de insolvabilitate sau pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

Aceasta, însă, este regula generală, de la care se admit excepții, legiuitorul menționând în textul art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității cu referire la subiecții de drept pasibili să fie

atrași la răspundere subsidiară sintagma „precum și de orice altă persoană”, condiția de bază fiind ca între acțiunile ilicite imputabile membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil sau oricărei alte persoane și cauzarea stării de insolvabilitate a debitorului să existe o legătură cauzală directă.

Așadar, din prevederile art. 247 alin. (2) din Legea insolvabilității rezultă că prevederile alin. (1) se aplică persoanelor care deţineau funcţiile respective la data intentării procesului de insolvabilitate, precum şi celor care au deţinut aceste funcţii pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

Colegiul judiciar remarcă că, prin cererea de apel formulată, Serviciul Fiscal de Stat a invocat dezacordul cu hotărârea primei instanțe, menționând că, la caz sunt întrunite temeiurile prevăzute de art. 248 alin. (1) lit. e) și h) din Legea insolvabilității de atragere la răspundere subsidiară a administratorului statutar și unicului asociat Ciumacenco Leonid.

Instanța de apel a stabilit că, Serviciul Fiscal de Stat pretinde atragerea la răspundere a administratorului statutar al SRL ”Consultalfa” - Ciumacenco Leonid și încasarea în contul masei debitoare a debitorului insolvabil a creanței validate a creditorului Serviciului Fiscal de Stat în sumă de 2 271 411,22 lei (din care, creanțe chirografare de rangul III în sumă de 822 109,40 lei; creanțe chirografare de rangul VI în sumă de 1 449 301,82 lei).

În acest sens, Colegiul judiciar reține că, pentru a fi angajată răspunderea subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor condiţii, și anume: existenţa prejudiciului, comiterea unei fapte ilicite dintre cele enumerate de lege, existenţa legăturii de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu şi vinovăţia persoanei a cărei răspundere se cere.

Astfel, se constată că, Serviciul Fiscal de Stat contrar prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, nu a demonstrat circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Or, simpla existență a creanței nu impune instanța de judecată atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului, în lipsa culpei acestora și a legăturii cauzale dintre acțiunile/inacțiunile acestora și survenirea stării de insolvabilitate.

Cu referire la temeiul de atragere la răspundere subsidiară prevăzut de art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității- privind ţinerea unei contabilităţi fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire, instanța de apel constată că, Serviciul Fiscal de Stat nu a argumentat în ce mod Ciumacenco Leonid a comis acest delict, precum nu a administrat probe pertinente și concludente din care ar rezulta comiterea de către pârât a faptelor prevăzute de art. 248, alin. (1), lit. e) din Legea insolvabilității. Or, actul de control nr. 5-645325/106 prelungit pe exemplarul nr. 3-487076/106 din 28.01.2011 şi Decizia nr. 555/3 din 25.02.2011 asupra cazului de încălcare a legislației comisă de către SRL ”Consultalfa”, probează comiterea anumitor abateri de la legislația fiscală de către aceasta, însă nu dovedește faptul că admiterea acestor abateri au putut genera starea de insolvabilitate a debitorului SRL ”Consultalfa”.

Concomitent, instanța de fond just a apreciat că, toate constatările de încălcare a legislației fiscale vizează perioada anilor 2008-2010, iar Serviciul Fiscal de Stat nu a descris cum acele încălcări, care exced cu mult 24 luni anterioare intentării insolvabilității debitorului (29.06.2021), au dus la survenirea insolvabilității SRL ”Consultalfa”, în cazul în care debitorul la acel moment deja avea datorii la buget.

Cu referire la temeiul de atragere la răspundere subsidiară prevăzut de art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvabilității- nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14, Colegiul judiciar relevă următoarele.

Instanța de apel constată că, Serviciul Fiscal de Stat a solicitat atragerea la răspundere subsidiară a organelor de conducere pe motiv că, nu ar fi depus cerere de intentare a procesului de insolvabilitate în conformitate cu prevederile art. 14 al Legii insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.

În acest sens, Colegiul judiciar reține că, potrivit art. 14 alin. (3) din Legea insolvabilităţii, debitorul este obligat să depună cererea introductivă imediat, dar nu mai târziu de expirarea a 30 de zile calendaristice din data survenirii temeiurilor indicate în prezentul articol la alin. (2) şi la art. 10 alin. (2), iar conform alin. (4) al aceluiaşi articol dacă debitorul nu depune cererea introductivă în cazurile şi în termenul prevăzut în prezentul articol, persoana care, în conformitate cu legislaţia în vigoare, are dreptul de a reprezenta debitorul, asociaţii cu răspundere nelimitată şi lichidatorul debitorului răspund subsidiar în fața creditorilor pentru obligaţiile apărute după expirarea termenului prevăzut la alin. (1).

Inacţiunea prevăzută de art. 248, alin. (1), lit. h) din Legea insolvabilităţii, adică nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14, spre deosebire de celelalte temeiuri prevăzute în art. 248, alin. (1) din Legea insolvabilităţii, are specificul său şi anume: inacţiunile prevăzute la acest articol nu duc la apariţia stării de insolvabilitate or, anume apariţia acestei stări de insolvabilitate îl obligă pe administratorul întreprinderii să depună cerere introductivă.

Nedepunerea cererii introductive, duce la încasarea doar a obligaţiilor, apărute după expirarea termenului prevăzut la art. 14, alin. (3) din Legea insolvabilităţii, neavând relevanţă suma creanţelor validate în cadrul procesului de insolvabilitate.

Corespunzător, pentru atragerea la răspundere subsidiară prin prisma acestui articol, urma a fi stabilită data survenirii stării de insolvabilitate, termenul limită de depunere a cererii introductive, obligaţiile, apărute după expirarea acestui termen.

După cum a constatat și instanța de fond, pentru a stabili vina şi a atrage la răspundere subsidiară organele de conducere şi/sau de supraveghere a debitorului, urmează să fie întrunite anumite condiţii şi anume: să existe un prejudiciu, să existe o faptă ilicită, să existe un raport de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu, precum şi fapta să fie săvârşită cu vinovăţie.

De notat că, răspunderea nu devine automat operantă în toate cazurile în care pasivul social nu poate fi acoperit, ci numai atunci când se demonstrează că prin acţiunea culpabilă şi intenţionată, subiecţii vizaţi au cauzat starea de insolvabilitate sau prin săvârşirea unei fapte expres şi limitativ enumerate la articolul 248 din Legea insolvabilităţii, iar consecinţele acestora s-au materializat prin crearea, menţinerea sau aprofundarea stării de insolvabilitate, fiind necesar de a proba întrunirea cumulativă a condiţiilor de tragere la răspundere juridico-civilă.

Colegiul judiciar reține că, potrivit dispoziţiilor art. 1998 alin. (1) Cod civil al RM cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

Astfel, instanța de apel conchide că, răspunderea patrimonială reprezintă o formă a răspunderii civile delictuale, care se angajează faţă de delincvenţi, în rezultatul încălcării unei obligaţii legale cu caracter patrimonial.

În sensul dispoziţiilor menţionate, se subînțelege că, pentru apariţia răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale. Temeiul răspunderii delictuale îl constituie componenţa delictului civil, care la rândul său include:

prejudiciu, fapta ilicită, raportul de cauzalitate între fapta ilicită şi un prejudiciu şi vinovăţia. Acestea reprezintă condiţiile generale de antrenare a răspunderii delictuale, iar lipsa uneia exclude atragerea la răspundere a persoanei.

Colegiul judiciar constată că, în contextul condiţiilor generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale, instanţa argumentează că nu poate exista răspunderea delictuală dacă nu există culpa şi legătura cauzală dintre acţiunile persoanei implicate şi survenirea unui prejudiciu.

Astfel, în ce priveşte situaţia din speţă, Colegiul judiciar consideră că, instanța de fond just și întemeiat a constatat că, nu sunt întrunite condiţiile necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale a membrilor organelor de conducere ale debitorului SRL ”Consultalfa” - Ciumacenco Leonid, aceasta pentru că Serviciul Fiscal de Stat nu a demonstrat prin probe concludente şi pertinente că apariţia stării de insolvabilitate a debitorului s-ar datora anume acțiunilor ilegale din partea acestei persoane.

Separat de cele invocate, instanța de apel remarcă că, pentru identificarea neexecutării obligaţiei administratorului unei societăți comerciale de a depune cerere introductivă, urmează iniţial de a fi determinat concret momentul survenirii temeiurilor de insolvabilitate în raport cu activitatea debitorului sub forma incapacității de plată.

La caz, Serviciul Fiscal de Stat nu a anexat probe din care ar rezulta cert data la care a survenit starea de insolvabilitate a SRL ”Consultalfa”, iar instanţa de judecată nu poate să-şi bazeze hotărârea sa pe presupunerile Serviciului Fiscal de Stat, care nu sunt confirmate prin nici un fel de mijloace de probă, ci doar pe fapte cert stabilite în procesul examinării cauzei, confirmate prin probe admisibile şi pertinente.

Concomitent, Colegiul judiciar conchide că nu a fost demonstrată legătura cauzală dintre suma pretinsă de către Serviciul Fiscal de Stat a fi încasată în mărime de 2 271 411,22 lei, şi inacţiunea lui Ciumacenco Leonid de nedepunere a cererii introductive în termenul prevăzut de art. 14, alin. (3) din Legea insolvabilităţii.

La caz, instanța de apel conchide că apelantul/reclamant nu a făcut dovada că datoria debitorului în sumă de 2 271 411,22 lei, sumă care se solicită a fi încasată de la membrii organelor de conducere, a apărut după expirarea termenului de 30 de zile de depunere a cererii introductive, or potrivit art. 14 alin. (3) din Legea insolvabilităţii, membrii organelor de conducere răspund subsidiar doar pentru obligaţiile apărute după expirarea termenului de 30 de zile din momentul survenirii temeiurilor de depunere a cererii introductive prevăzute la art. 14 alin. (2) al Legii insolvabilităţii.

Respectiv, de către apelantul/reclamant nu a fost făcută o diferențiere între sumele datorate de debitor care au apărut până la data pe care o consideră a fi obligatorie de a depune cererea introductivă și cele care au apărut după acea dată.

Prin urmare, este nejustificată atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului, prin prisma lit. h) al art. 248 alin. (1) al Legii insolvabilităţii.

La caz, instanța de fond just a apreciat că, probatoriul este insuficient și nu demonstrează cu certitudine argumentele expuse de către reclamant, în special- existența faptei ilicite imputate săvârșită prin ţinerea unei contabilităţi fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire, precum și nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14 din Legea insolvabilității.

În aceiași ordine de idei, instanța de apel remarcă că, argumentele invocate în apel poartă un caracter formal, și aceasta pentru că reproducerea motivelor invocate în cererea de chemare în judecată nu constituie temei de casare a unei hotărâri legale și întemeiate.

De asemenea, Colegiul judiciar remarcă că, deși apelantul și-a exprimat dezacordul cu hotărârea instanței de fond, nu a indicat care norme de drept au fost interpretate eronat de instanța de fond şi în ce constă pretinsele erori.

În finalitatea celor indicate supra, prima instanță just a conchis că, nu sunt întrunite condițiile tragerii la răspundere subsidiară a lui Ciumacenco Leonid în temeiul art. 248 alin. (1) lit. e), h) din Legea insolvabilității.

Din considerentele menţionate şi având în vedere faptul că hotărârea contestată este întemeiată şi legală, iar argumentele invocate de către apelant sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curţii de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat și de a menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 30 ianuarie 2024.

În conformitate cu art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității, art. 385 lit. a), art. 389 și art. 390 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 30 ianuarie 2024, adoptată în cauza civilă la cererea creditorului Serviciul Fiscal de Stat privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului SRL ”Consultalfa” în persoana pârâtului Ciumacenco Leonid.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele şedinţei, judecător Clim Eugeniu

Judecătorii Iorgov Steliana

Cojocaru Olga